

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

19 octombrie 2017*

„Recurs – Răspundere extracontractuală a Uniunii – Contract de achiziții publice de servicii – Asistență tehnică operațională în vederea stabilirii și a gestionării unui mecanism de rețea pentru punerea în aplicare a parteneriatului european pentru inovare «Productivitatea și dezvoltarea durabilă a agriculturii» – Respingerea ofertei unui ofertant – Ofertă anormal de mică – Procedură în contradictoriu”

În cauza C-198/16 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 8 aprilie 2016,

Agriconsulting Europe SA, cu sediul în Bruxelles (Belgia), reprezentată de R. Sciaudone, avocat,

recurentă,

cealaltă parte din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de L. Di Paolo și de F. Moro, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul J. L. da Cruz Vilaça (raportor), președinte de cameră, domnii E. Levits și A. Borg Barthet, doamna M. Berger și domnul F. Biltgen, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: italiana.

Hotărâre

- 1 Prin recursul formulat, Agriconsulting Europe SA (denumită în continuare „Agriconsulting”) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 28 ianuarie 2016, Agriconsulting Europe/Comisia (T-570/13, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2016:40), prin care Tribunalul a respins acțiunea sa având ca obiect obligarea Uniunii Europene la plata de daune interese pentru prejudiciul pe care l-ar fi suferit din cauza presupuselor nereguli săvârșite de Comisia Europeană în cadrul cererii de ofertă „Constituirea unui mecanism de rețea pentru punerea în aplicare a parteneriatului european pentru inovare «Productivitatea și dezvoltarea durabilă a agriculturii» (AGRI-2012-PEI-01).

Cadrul juridic

- 2 Sub titlul „Oferte anormal de mici”, articolul 139 din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2342/2002 al Comisiei din 23 decembrie 2002 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului privind regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene (JO 2002, L 357, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 4, p. 3), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE, Euratom) nr. 478/2007 al Comisiei din 23 aprilie 2007 (JO 2007, L 111, p. 13) (denumit în continuare „Regulamentul nr. 2342/2002”), prevede la alineatul (1):

„Dacă, pentru un anumit contract, ofertele par să fie anormal de mici, înainte de a respinge ofertele în cauză numai din acest motiv, autoritatea contractantă solicită în scris detalii privind elementele constitutive ale ofertei pe care le consideră relevante și verifică aceste elemente constitutive, după audierea părților, ținând cont de explicațiile primite. Aceste detalii privesc în special respectarea dispozițiilor referitoare la protecția muncii și la condițiile de muncă aflate în vigoare în locul unde se execută lucrarea, serviciul sau furnizarea de bunuri.

[...]”

- 3 Articolul 146 din Regulamentul nr. 2342/2002, intitulat „Comisia de evaluare a ofertelor și a solicitărilor de participare”, prevede la alineatul (4):

„În cazul unor oferte anormal de mici prevăzute la articolul [139], comisia de evaluare solicită orice informații relevante privind compoziția ofertei.”

Istoricul litigiului

- 4 Situația de fapt aflată la originea litigiului este prezentată la punctele 1-22 din hotărârea atacată după cum urmează:

„1. Printr-un anunț de participare la atribuirea unui contract de achiziții publice publicat în suplimentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 7 august 2012 (JO 2012/S 61-150-249926), Comisia Europeană a lansat cererea de ofertă cu referința AGRI-2012-PEI-01, privind constituirea unui mecanism de rețea pentru punerea în aplicare a parteneriatului european pentru inovare «Productivitatea și dezvoltarea durabilă a agriculturii» (denumită în continuare «cererea de ofertă»).

2. În temeiul punctului 1 din caietul de sarcini al contractului (denumit în continuare «caietul de sarcini»), misiunea ofertantului căruia i s-a atribuit contractul era aceea de a contribui la constituirea și la gestionarea rețelei de parteneriat, compusă din și aflată la dispoziția actorilor preocupați de inovare și de abordări inovatoare în sectorul agriculturii, cum sunt agricultorii, cercetătorii, consultanții, întreprinderile, organizațiile neguvernamentale, consumatorii și

organismele din sectorul public. Ofertantul câștigător avea responsabilitatea de a constitui și de a asigura funcționarea unui mecanism de rețea compus, pe de o parte, din personalul afectat de ofertantul câștigător îndeplinirii obligațiilor menționate în anunțul de participare și, pe de altă parte, din locul fizic în care acest personal ar lucra și ar furniza serviciile (denumit în continuare «punctul de informare»).

3. Obligațiile ofertantului căruia i s-a atribuit contractul erau definite la punctul 2 din caietul de sarcini. Acestea erau împărțite în nouă obligații principale, și anume, în primul rând, gestionarea personalului afectat îndeplinirii obligațiilor și gestionarea punctului de informare, în al doilea rând, organizarea rețelei de parteneriat, în al treilea rând, activitatea de conectare la rețea și dezvoltarea de instrumente de comunicare, în al patrulea rând, actualizarea și întreținerea unei baze de date complete, în al cincilea rând, menținerea unei liste de experți externi, în al șaselea rând, efectuarea unor activități de coordonare și de schimb de informații, în al șaptelea rând, inventarierea nevoilor de cercetare ale practicienilor, în al optulea rând, dezvoltarea programului anual de lucru și, în al nouălea rând, arhivarea, ținerea inventarului și păstrarea documentelor și a informațiilor. Caietul de sarcini indica efectivele minime de personal necesare pentru executarea obligațiilor principale, prevăzând în acest sens că personalul afectat îndeplinirii obligațiilor trebuia să fie constituit din cel puțin zece angajați în «echivalent normă întregă», din care minimum șase pe durată nedeterminată.
4. În plus, caietul de sarcini prevedea 27 de obligații suplimentare a căror executare trebuia să intervină pe baza cererii anuale a Comisiei, și anume între minimum trei obligații suplimentare până la maximum zece obligații pe an, ținând seama de faptul că cel puțin obligațiile suplimentare nr. 24, nr. 26 și nr. 27 ar fi necesare în primul an. Obligațiile suplimentare includeau organizarea de grupuri de reflecție, mai precis de grupuri de experți care studiază și dezbate probleme privind în special planul european de inovare (obligațiile suplimentare nr. 1-nr. 6), organizarea de ateliere suplimentare (obligațiile suplimentare nr. 7-nr. 9), organizare de zile «pe teren» (obligațiile suplimentare nr. 10-nr. 13), organizarea de seminarii suplimentare (obligațiile suplimentare nr. 14-nr. 17), evaluarea muncii grupurilor operaționale (obligațiile suplimentare nr. 18-nr. 20), organizarea de conferințe (obligația suplimentară nr. 21), organizarea transportului și a cazării participanților la grupurile de reflecție, la ateliere și la seminarii (obligația suplimentară nr. 22), îndeplinirea unor obligații în statele membre (obligația suplimentară nr. 23), întocmirea unei liste de experți (obligația suplimentară nr. 24), închiderea punctului de informare (obligația suplimentară nr. 25), crearea punctului de informare (obligația suplimentară nr. 26) și inventarierea tuturor proiectelor pertinente, în scopul constituirii unei baze de date (obligația suplimentară nr. 27).
5. În conformitate cu dispozițiile caietului de sarcini, ofertantul căruia i s-a atribuit contractul trebuia de asemenea să prevadă efective suficiente pentru ca, pe lângă obligațiile principale, personalul afectat îndeplinirii obligațiilor să poată executa și sarcinile prevăzute în temeiul obligațiilor suplimentare nr. 24 și nr. 27, a căror îndeplinire era prevăzută în cursul primului an al contractului.
6. Potrivit punctului 6 din caietul de sarcini, contractul era încheiat pentru o durată de zece luni, care putea fi reînnoită pentru maximum douăsprezece luni. Acesta prevedea un buget total maxim de 2 500 000 de euro pe an pentru executarea cumulată a obligațiilor principale și a obligațiilor suplimentare, bugetul maxim pe an fiind de 1 400 000 de euro pentru obligațiile principale și de 1 500 000 de euro pentru obligațiile suplimentare.
7. În temeiul punctului 7.5 din caietul de sarcini, procedura de achiziții era compusă, în primul rând, din etapa de examinare a ofertelor pe baza criteriilor de excludere, urmată de examinarea ofertelor pe baza criteriilor de selecție, în al doilea rând, din etapa de evaluare a ofertelor pe baza criteriilor de atribuire (evaluare calitativă și evaluare a prețului) și, în al treilea rând, din etapa de atribuire a

contractului pe baza criteriului ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic. Criteriile de excludere, de selecție și de atribuire aplicate de Comisie erau menționate la punctul 9 din caietul de sarcini.

8. Comisia a primit cinci oferte, printre care și cea a reclamantei. Toți ofertanții au trecut de prima etapă a procedurii de achiziții, constând în examinarea ofertei lor pe baza criteriilor de excludere și de selecție, și au atins cea de a doua etapă a procedurii, constând în evaluarea ofertelor pe baza următoarelor patru criterii de atribuire:
 - criteriul de atribuire nr. 1: abordarea relației dintre știință și practică;
 - criteriul de atribuire nr. 2: abordare cu privire la îndeplinirea obligațiilor principale și suplimentare;
 - criteriul de atribuire nr. 3: organizarea practică a sarcinilor;
 - criteriul de atribuire nr. 4: propuneri cu privire la crearea punctului de informare cu sediul în Bruxelles (Belgia).
9. În cadrul celei de a doua etape a procedurii, numai doi ofertanți, în speță reclamanta și Vlaamse Landmaatschappij (denumită în continuare «VLM»), au obținut punctajul minim cerut prin caietul de sarcini pentru criteriile de atribuire. Prin urmare, acești doi ofertanți au intrat în etapa evaluării prețurilor lor, care se ridicau la 1 320 112,63 euro pentru reclamantă și la 2 316 124,83 euro pentru VLM.
10. Din procesul-verbal al reuniunii comisiei de evaluare din 20 noiembrie 2012 reiese că reclamanta s-a clasat pe prima poziție și că, având îndoieli în privința caracterului anormal de scăzut al ofertei sale, comisia de evaluare a concluzionat că era necesar să i se solicite informații cu privire la prețurile corespunzătoare obligațiilor suplimentare.
11. Prin scrisoarea din 22 noiembrie 2012, Comisia a informat-o pe reclamantă că comisia de evaluare considerase prețurile indicate pentru obligațiile suplimentare ca fiind anormal de scăzute. Ea i-a solicitat reclamantei explicații detaliate cu privire la calcularea prețurilor propuse pentru obligațiile suplimentare nr. 1-nr. 21 și nr. 25, arătând că oferta sa ar putea fi respinsă în cazul unor explicații neconvingătoare.
12. Prin scrisoarea din 29 noiembrie 2012, reclamanta a răspuns la solicitarea de informații a Comisiei, furnizându-i explicații generale și o listă a costurilor luate în considerare pentru formularea propunerilor sale de preț privind obligațiile suplimentare.
13. Din procesul-verbal final din 19 decembrie 2012 de evaluare a ofertei reclamantei reiese că comisia de evaluare a examinat explicațiile acesteia și, printre altele, a constatat existența unor utilizări încrucișate de efective între obligațiile principale și obligațiile suplimentare, în neconcordanță cu cerințele caietului de sarcini. Prin urmare, a modificat punctajul atribuit reclamantei pentru criteriul de atribuire nr. 3, care a fost redus de la 11,8 puncte la 7 puncte, nota minimă necesară fiind de 7,5 puncte din 15. Comisia de evaluare și-a încheiat, așadar, evaluarea, pe de o parte, confirmându-și opinia cu privire la caracterul anormal de scăzut al ofertei reclamantei și, pe de altă parte, constatând că, pe baza noilor informații transmise de aceasta, oferta sa nu mai obținea nota minimă impusă prin caietul de sarcini în temeiul criteriului de atribuire nr. 3. În consecință, comisia a recomandat atribuirea contractului în favoarea VLM.

14. Prin scrisoarea din 25 martie 2013, Comisia a informat-o pe reclamantă că oferta sa nu fusese selectată pentru motivul că nu obținuse minimul necesar pentru criteriul de atribuire nr. 3 și că fusese considerată ca fiind anormal de mică în ceea ce privește prețurile propuse pentru îndeplinirea anumitor obligații suplimentare. În aceeași zi, Comisia a decis să atribuie oferta VLM.
15. Prin scrisoarea din 26 martie 2013, reclamanta a solicitat numele ofertantului căruia i s-a atribuit contractul, precum și caracteristicile și avantajele ofertei acestuia. Comisia i-a transmis aceste informații prin scrisoarea din 27 martie 2013.
16. Prin scrisoarea din 29 martie 2013, reclamanta a solicitat Comisiei alte informații privind evaluarea ofertei sale. Comisia i-a răspuns prin scrisoarea din 10 aprilie 2013.
17. Prin scrisoarea din 12 aprilie 2013, reclamanta a imputat autorității contractante lipsa comunicării clarificărilor necesare privind evaluarea primului și a celui de al doilea criteriu, modificarea aprecierii sale tehnice după deschiderea ofertei financiare, evaluarea incorectă a implicării șefului de echipă și a adjunctului său în îndeplinirea obligațiilor suplimentare și caracterul eronat al concluziilor privind oferta VLM.
18. Prin e-mailul trimis Comisiei în aceeași zi, reclamanta i-a solicitat acesteia accesul la procesele-verbale ale comisiei de evaluare și la oferta ofertantului câștigător, în temeiul articolului 6 din Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (JO 2001, L 145, p. 43, Ediție specială, 01/vol. 3, p. 76).
19. Printr-o primă scrisoare din 29 aprilie 2013, Comisia a informat reclamanta că procesul-verbal al comisiei de evaluare îi va fi transmis de îndată. Printr-o a doua scrisoare din aceeași zi, Comisia a răspuns la cererea de acces a reclamantei prin furnizarea unei copii parțiale a procesului-verbal de evaluare din 20 noiembrie 2012, a procesului-verbal de evaluare finală a ofertei sale din 19 decembrie 2012 și a procesului-verbal global de evaluare din 6 februarie 2013. În schimb, Comisia a refuzat să îi comunice oferta ofertantului câștigător, invocând protecția intereselor comerciale ale întreprinderii în cauză, întemeiată pe articolul 4 alineatul (2) prima liniuță din Regulamentul nr. 1049/2001.
20. Prin e-mailul din 13 mai 2013, reclamanta a adresat o cerere de confirmare a accesului, în conformitate cu articolul 7 din Regulamentul nr. 1049/2001. Prin e-mailul din 14 mai 2013, Comisia a confirmat primirea acestuia, anunțând un răspuns în termen de cincisprezece zile lucrătoare.
21. Printr-o altă scrisoare din 13 mai 2013, reclamanta a contestat poziția Comisiei exprimată în cea de a doua scrisoare din 29 aprilie 2013, pe care a considerat-o insuficientă. Prin scrisoarea din 31 mai 2013, Comisia a răspuns că reclamanta dispunea de întreaga documentație privind procedura de achiziții care constituise temeiul deciziei de atribuire, făcând de asemenea referire la scrisoarea sa din 29 aprilie 2013.
22. În ceea ce privește cererea de confirmare a accesului, prin scrisoarea din 4 iunie 2013, Comisia a arătat reclamantei că termenul de răspuns era prorogat până la data de 26 iunie 2013. La 26 iunie 2013, Comisia a informat reclamanta că era în imposibilitate de a răspunde la cererea de confirmare a accesului în termenul menționat anterior. Prin e-mailul din 4 iulie 2013, reclamanta a solicitat un răspuns la cererea sa de confirmare a accesului, la care Comisia a răspuns la 9 iulie 2013, informând întreprinderea că răspunsul îi va fi transmis în câteva zile. Prin scrisoarea din 17 iulie 2013, Comisia a răspuns la cererea de confirmare a accesului formulată de reclamantă,

confirmând decizia sa anterioară de a oculta anumite informații conținute în procesele-verbale de evaluare și de a nu acorda accesul la oferta ofertantului câștigător, în aplicarea articolului 4 alineatul (1) litera (b) și a articolului 4 alineatul (2) prima liniuță din Regulamentul nr. 1049/2001.”

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

- 5 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 25 octombrie 2013, Agriconsulting a introdus o acțiune având ca obiect, în primul rând, obligarea Comisiei să îi comunice oferta ofertantului câștigător VLM și, în al doilea rând, obligarea acesteia la plata de daune interese, în temeiul articolelor 268 și 340 TFUE, pentru prejudiciile pretins cauzate prin nereguli care ar fi fost săvârșite de Comisia Europeană în cadrul cererii de ofertă. Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea în totalitate.

Concluziile părților în fața Curții

- 6 Agriconsulting solicită Curții:
- anularea hotărârii atacate și trimiterea cauzei la Tribunal pentru ca acesta să o rejudece în conformitate cu indicațiile Curții;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată efectuate în prezenta procedură și în procedura în primă instanță.
- 7 Comisia solicită Curții:
- respingerea în totalitate a recursului;
 - obligarea recurenteii la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

- 8 Agriconsulting invocă patru motive în susținerea recursului.

Cu privire la primul motiv

Argumentația părților

- 9 Prin intermediul primului motiv formulat, care cuprinde două aspecte, Agriconsulting critică Tribunalul pentru că, la punctul 46 din hotărârea atacată, a considerat că nu exista o legătură de cauzalitate între nelegalitățile pretins săvârșite în cadrul evaluării ofertei sale privind criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2 și prejudiciile pe care le invocase în acțiunea sa.
- 10 În cadrul primului aspect al acestui motiv, Agriconsulting susține că Tribunalul a deformat și a denaturat argumentele sale privind legătura de cauzalitate. Astfel, contrar celor afirmate de Tribunal la punctele 42 și 43 din hotărârea atacată, Agriconsulting ar fi înțeles să disocieze în acțiunea sa prejudiciile constând în pierderea șanseii și în cheltuielile de participare la cererea de ofertă de problema respingerii ofertei sale. În această privință, din cuprinsul punctului 105 din cererea

introdactivă și al punctului 3 din memoriul în replică în primă instanță ar reieși cu claritate că pierderea șansei și cheltuielile de participare constituiau pentru recurentă prejudicii reparabile, indiferent de aspectul certitudinii obținerii contractului.

- 11 În cadrul celui de al doilea aspect al primului său motiv, Agriconsulting susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a concluzionat, la punctele 43-45 din hotărârea atacată, că nelegalitățile invocate în ceea ce privește criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2 nu puteau conduce la despăgubire, întrucât respingerea ofertei recurente rezulta din aprecierile comisiei de evaluare cu privire la criteriul de atribuire nr. 3 și la caracterul anormal de scăzut al acestei oferte. În acest sens, Tribunalul ar fi limitat acțiunea în despăgubire numai la ipotezele unor nelegalități cu o influență certă asupra atribuirii unui contract, deși, conform jurisprudenței acestei instanțe, orice neregulă în procedura de cerere de ofertă care poate afecta posibilitățile unui ofertant de a obține atribuirea contractului în discuție ar da dreptul la despăgubire.
- 12 Comisia apreciază că primul motiv este nefondat.

Aprecierea Curții

- 13 Trebuie amintit că Tribunalul a considerat mai întâi, la punctul 41 din hotărârea atacată, că Agriconsulting invoca, în temeiul neregulilor privind criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2, două prejudicii, și anume pierderea șansei și cheltuielile de participare la procedura de cerere de ofertă. În continuare, la punctul 42 din acea hotărâre, Tribunalul a rezumat argumentația acesteia după cum urmează: „[r]eclamanta susține că condiția privind legătura de cauzalitate este îndeplinită pentru motivul că oferta sa fusese clasată pe primul loc și că ar fi trebuit să obțină atribuirea contractului dacă încălcările arătate nu ar fi intervenit”. În sfârșit, la punctele 43-46 din hotărârea menționată, Tribunalul a răspuns la argumentația astfel rezumată statuând în esență că nelegalitățile menționate nu prezentau o legătură de cauzalitate directă cu prejudiciile invocate de recurentă.
- 14 În ceea ce privește primul aspect al primului motiv, referitor la o pretinsă deformare a argumentelor Agriconsulting de către Tribunal, trebuie arătat, în primul rând, că, la punctul 102 din cererea introdactivă, Agriconsulting precizase – ca explicație privind legătura de cauzalitate dintre nelegalitățile pretins săvârșite în cadrul procedurii de cerere de ofertă, pe de o parte, și pierderea șansei pe care ar fi suferit-o, pe de altă parte – că respectiva pierdere a șansei era „consecința directă a deciziei comisiei de evaluare de a scădea nota corespunzătoare criteriului de atribuire nr. 3 și de a considera oferta ca anormal de mică”.
- 15 În plus, recurenta susținuse, la punctele 76 și 79 din cererea sa introdactivă, că pretinsa pierdere a șansei se materializa prin faptul că oferta sa fusese clasată pe primul loc și că ar fi fost lipsită în mod nelegal de atribuirea contractului.
- 16 Prin urmare, la punctul 42 din hotărârea atacată, Tribunalul nu a deformat argumentele recurente privind legătura de cauzalitate dintre nelegalitățile invocate și pretinsa pierdere a șansei. Dimpotrivă, le-a transcris astfel cum reieșeau din cererea introdactivă.
- 17 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție de punctul 105 din cererea introdactivă, care nu poate fi invocat în mod util de Agriconsulting pentru a demonstra conținutul argumentației sale privind pretinsa pierdere a șansei. Astfel, este evident că explicațiile care figurează la punctul respectiv nu se referă la acest subiect, întrucât recurenta evocă acolo condițiile prevăzute de jurisprudența Tribunalului pentru obținerea rambursării cheltuielilor de participare la cererea de ofertă. De altfel, punctul menționat se află în secțiunea cererii introductive intitulată „Legătura de cauzalitate privind prejudiciul constând în cheltuielile de participare la cererea de ofertă în discuție”.

- 18 Recurenta nu se poate prevala nici de explicațiile din cuprinsul punctului 3 din memoriul în replică în primă instanță. Astfel, recurenta s-a limitat la a repeta ceea ce prezentase, la punctul 105 din cererea sa introductivă, ca fiind jurisprudența Tribunalului cu privire la rambursarea cheltuielilor de participare, însoțită de precizarea că pretensele nelegalități privind criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2 veneau „în sprijinul” nu numai al acestui prejudiciu, ci și al pierderii șansei, fără alte explicații în acest sens. Punctul 3 menționat aduce, așadar, cel mult o precizare în ceea ce privește prejudiciile invocate în raport cu aceste nelegalități.
- 19 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentele Agriconsulting referitoare la legătura de cauzalitate dintre, pe de o parte, nelegalitățile invocate și, pe de altă parte, prejudiciul constând în cheltuielile de participare la cererea de ofertă, este necesar să se atragă atenția că Tribunalul s-a pronunțat asupra rambursării acestor cheltuieli în principal la punctele 112-117 din hotărârea atacată. Or, recurenta nu susține în recursul său că pretinsa denaturare sau deformare a argumentelor sale de către Tribunal la punctul 42 din hotărârea atacată ar fi viciat analiza care se găsește în cuprinsul punctelor menționate. Ea invocă, așadar, o denaturare fără să explice consecințele pe care le deduce din aceasta. În aceste condiții, primul aspect al primului motiv este inoperant.
- 20 În consecință, acest prim aspect este în parte vădit nefondat și în parte inoperant.
- 21 În ceea ce privește al doilea aspect al primului motiv, astfel cum este rezumat la punctul 11 din prezenta hotărâre, este suficient să se arate că, la punctele 43-45 din hotărârea atacată, Tribunalul nu a considerat în mod abstract și general că nelegalități cum sunt cele invocate în speță de Agriconsulting în raport cu criteriile de atribuire nr. 1 și nr. 2 care afectează o procedură de cerere de ofertă nu pot niciodată să dea naștere unui drept de despăgubire în favoarea unui ofertant. În speță, Tribunalul s-a mulțumit să aprecieze *in concreto* dacă un asemenea drept la despăgubire exista, în raport cu argumentele prezentate de recurentă cu privire la legătura de cauzalitate și prin intermediul unei aprecieri a faptelor în speță.
- 22 În esență, acest aspect repune în discuție aprecierea factuală efectuată de Tribunal cu privire la legătura de cauzalitate, ceea ce nu este de competența Curții în cadrul recursului decât în cazul unei denaturări. Or, întrucât recurenta nu poate să susțină în mod întemeiat vreo denaturare a argumentelor sale, pentru motivele prezentate la punctele 14-19 din prezenta hotărâre, aspectul menționat este inadmisibil.
- 23 Ținând seama de considerațiile care precedă, primul motiv trebuie să fie respins în întregime.

Cu privire la al doilea motiv

Argumentația părților

- 24 În cadrul primului aspect al celui de al doilea motiv invocat, Agriconsulting susține că, la punctele 56-62 din hotărârea atacată, Tribunalul a denaturat evaluarea comisiei de evaluare și și-a încălcat obligația de motivare.
- 25 Astfel, după cum ar reieși din raportul de evaluare final, comisia de evaluare a apreciat fiabilitatea ofertei recurente numai în raport cu prețul propus pentru obligațiile suplimentare. Or, Tribunalul ar fi recunoscut această stare de fapt, la punctele 56 și 57 din hotărârea atacată, concluzionând însă ulterior că comisia de evaluare ținuse seama de această ofertă în întregime. În acest sens, raționamentul Tribunalului ar fi insuficient, incoerent și nesusținut, din moment ce nu s-ar sprijini pe niciun element de probă anume, cu încălcarea regulii *onus probandi incumbit ei qui dicit*.

- 26 În cadrul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, Agriconsulting afirmă, pentru motive similare celor expuse la punctul precedent, că Tribunalul a înlocuit motivarea comisiei de evaluare cu propria motivare și a denaturat actele de procedură.
- 27 Comisia susține, cu titlu principal, că al doilea motiv este inadmisibil și, cu titlu subsidiar, că este nefondat.

Aprecierea Curții

- 28 Prin intermediul celor două aspecte ale celui de al doilea motiv formulat, care trebuie să fie analizate împreună, Agriconsulting impută Tribunalului că a denaturat „aprecierea comisiei de evaluare” și „actele de procedură”, a înlocuit motivarea comisiei de evaluare cu propria motivare și a reținut o motivare insuficientă, contradictorie, precum și nesusținută cu argumente. Această argumentație trebuie înțeleasă în sensul că recurenta susține în esență, pe de o parte, că Tribunalul a denaturat scrisoarea Comisiei din 25 martie 2013, precum și raportul de evaluare final și, pe de altă parte, că acesta și-a încălcat obligația de motivare.
- 29 În acest sens, trebuie amintit că, la punctul 55 din hotărârea atacată, Tribunalul a făcut referire la jurisprudența Curții potrivit căreia caracterul anormal de scăzut al unei oferte trebuie apreciat în raport cu compoziția ofertei și în raport cu prestația în cauză (a se vedea prin analogie Hotărârea din 18 decembrie 2014, Data Medical Service, C-568/13, EU:C:2014:2466, punctul 50). În continuare, la punctul 56 din hotărârea atacată, Tribunalul a rezumat conținutul scrisorii Comisiei din 25 martie 2013, prin care această instituție informase recurenta că oferta sa fusese respinsă, precum și conținutul raportului de evaluare final. La punctul 57 din acea hotărâre, Tribunalul a constatat că anomaliile care au determinat comisia de evaluare să constate caracterul anormal de scăzut al ofertei recurente se refereau în special la anumite obligații suplimentare. Cu toate acestea, la punctele 58-61 din hotărârea menționată, Tribunalul a considerat printre altele că, ținând seama de importanța economică și financiară a obligațiilor suplimentare în valoarea contractului în cauză, anomaliile evidențiate puteau vicia coerența ofertei Agriconsulting în întregime. De aici, Tribunalul a concluzionat, la punctul 62 din aceeași hotărâre, că comisia de evaluare își realizase aprecierea caracterului anormal de scăzut al ofertei Agriconsulting în raport cu compoziția ofertei și cu prestația în cauză, ținând seama de elementele relevante pentru prestația menționată.
- 30 În aceste împrejurări, în ceea ce privește, în primul rând, o eventuală denaturare a elementelor de probă de către Tribunal, trebuie amintit că o astfel de denaturare a faptelor trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile din dosar, fără a fi necesară o nouă apreciere a faptelor și a probelor (Hotărârea din 20 noiembrie 2014, Intra-Press/Golden Balls, C-581/13 P și C-582/13 P, nepublicată, EU:C:2014:2387, punctul 39 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 26 octombrie 2016, Westermann Lernspielverlage/EUIPO, C-482/15 P, EU:C:2016:805, punctul 36 și jurisprudența citată).
- 31 Cu toate acestea, în speță, sub acoperirea unei denaturări a elementelor de probă, Agriconsulting urmărește în realitate să obțină o nouă apreciere a faptelor, ceea ce nu este de competența Curții în etapa recursului (a se vedea prin analogie Hotărârea din 2 septembrie 2010, Calvin Klein Trademark Trust/OAPI, C-254/09 P, EU:C:2010:488, punctul 49, precum și Hotărârea din 19 martie 2015, MEGA Brands International/OAPI, C-182/14 P, EU:C:2015:187, punctul 47 și jurisprudența citată).
- 32 Astfel, Agriconsulting nu afirmă că interpretarea dată de Tribunal scrisorii Comisiei din 25 martie 2013 și raportului de evaluare final este viciată de vreo inexactitate materială. Dimpotrivă, recurenta recunoaște că Tribunalul a rezumat în mod corect conținutul acestora la punctul 56 din hotărârea atacată. Ea contestă mai curând aprecierea Tribunalului, la punctele 57-61 din acea hotărâre, cu privire la conținutul documentelor respective în raport cu contextul în care se înscriu acestea, inclusiv

cu importanța economică și financiară a obligațiilor suplimentare în contractul în cauză și concluzia pe care a exprimat-o de aici Tribunalul, că anomaliiile evidențiate puteau vicia fiabilitatea ofertei Agriconsulting în întregime.

- 33 În consecință, al doilea motiv este, sub acest aspect, inadmisibil.
- 34 În ceea ce privește, în al doilea rând, afirmațiile Agriconsulting potrivit cărora Tribunalul și-ar fi încălcat obligația de motivare, trebuie arătat că problema dacă motivarea unei hotărâri a Tribunalului este contradictorie sau insuficientă reprezintă, desigur, o problemă de drept care poate fi invocată în cadrul unui recurs (Hotărârea din 16 iulie 2009, *Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Comisia*, C-385/07 P, EU:C:2009:456, punctul 71 și jurisprudența citată).
- 35 Cu toate acestea, atunci când afirmă că motivarea hotărârii atacate este contradictorie, Agriconsulting urmărește încă o dată să obțină o nouă apreciere a faptelor în speță. Astfel, constatarea de la punctul 57 din hotărârea atacată, potrivit căreia „anomaliiile puse în evidență [...] se referă în special la anumite obligații suplimentare”, nu este, în sine, incompatibilă cu concluzia care se găsește la punctul 62 din acea hotărâre, potrivit căreia „comisia de evaluare și-a realizat aprecierea în raport cu compoziția ofertei și cu prestația în cauză”. În realitate, recurenta contestă aprecierile de ordin factual de la punctele 58-61 din hotărârea menționată, care au condus Tribunalul de la această constatare la această concluzie.
- 36 În ceea ce privește nemotivarea invocată de recurentă, din considerațiile care figurează la punctele 57-61 din hotărârea atacată, evocate la punctul 29 din prezenta hotărâre, reiese că Tribunalul a motivat corespunzător cerințelor legale concluzia – cuprinsă la punctul 62 din hotărârea atacată – potrivit căreia comisia de evaluare acționase în conformitate cu jurisprudența rezultată din Hotărârea din 18 decembrie 2014, *Data Medical Service* (C-568/13, EU:C:2014:2466).
- 37 În consecință, al doilea motiv al recurente trebuie să fie respins în întregime în parte ca inadmisibil și în parte ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv

Argumentația părților

- 38 Prin intermediul celui de al treilea motiv formulat, Agriconsulting susține, în cadrul unui prim aspect, că Tribunalul a deformat și a denaturat cererea sa introductivă la punctele 64-69 din hotărârea atacată. Astfel, deși aceasta ar fi invocat caracterul arbitrar, irațional, subiectiv și nedefinit al prețurilor și al costurilor de referință utilizate de comisia de evaluare pentru a aprecia caracterul anormal de scăzut al ofertei sale (denumite în continuare „parametrii economici de referință”), Tribunalul nu s-ar fi pronunțat asupra temeiniciei lor, ci s-ar fi mulțumit să statueze, la punctul 66 din hotărârea atacată, că recurenta nu demonstrase caracterul serios al ofertei sale.
- 39 În acest context, recurenta critică de asemenea Tribunalul pentru că a ignorat probele pe care ea le-a prezentat pentru a demonstra că parametrii economici menționați nu erau fiabili. Mai precis, Tribunalul nu ar fi ținut seama de o simulare din care ar reieși că, prin aplicarea aceluiași parametri economici în cazul obligațiilor principale, bugetul prevăzut în caietul de sarcini pentru aceste obligații ar fi insuficient.
- 40 Pe de altă parte, opinia Agriconsulting este că Tribunalul nu îi putea opune, așa cum a procedat la punctul 66 din hotărârea atacată, faptul că nu a comunicat în oferta sa inițială informațiile de natură să demonstreze reducerile de care beneficiase, întrucât nicio normă a procedurii de cerere de ofertă nu îi impunea aceasta. Tribunalul nu îi putea imputa nici faptul că nu a furnizat aceste informații în

scrisoarea sa din 29 noiembrie 2012, ca răspuns la solicitarea de informații a Comisiei. Astfel, informațiile menționate nu făceau parte din informațiile solicitate de această instituție în scrisoarea sa din 22 noiembrie 2012. În sfârșit, Tribunalul nu putea reproșa recurenteii că nu a comunicat ulterior acordurile de colaborare cu experții, întrucât Comisia nu îi permisesese să o facă.

- 41 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al treilea motiv, recurenta afirmă că, la punctele 73-76 din hotărârea atacată, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept întrucât a considerat că Comisia nu a încălcat principiul contradictorialității atunci când i-a refuzat recurenteii dreptul de a furniza aceste informații suplimentare.
- 42 În această privință, ar reieși dintr-o jurisprudență constantă că autoritatea contractantă este obligată să solicite ofertantului precizări de natură să justifice caracterul serios al ofertei sale în cadrul unei proceduri în contradictoriu. Or, în speță, întrucât solicitarea comisiei de evaluare a fost formulată astfel încât nu se referea la validitatea prețurilor propuse în oferta Agriconsulting, ci la metoda de calcul al acestor prețuri, recurenta ar fi fost pusă în situația de a furniza numai informații privind elementele numerice ale acestui calcul. Prin urmare, ea ar fi trebuit să aibă posibilitatea de a furniza informații suplimentare pentru a înlătura orice îndoială în privința temeiniciei cifrelor în discuție. În acest sens, jurisprudența nu ar limita la o singură comunicare dreptul unui ofertant de a prezenta observații. Dimpotrivă, principiul contradictorialității ar presupune, în acest context, că acesta ar putea prezenta precizări suplimentare ulterior depunerii primelor observații, în măsura în care este rezonabil.
- 43 În sfârșit, în cadrul unui al treilea aspect, Agriconsulting consideră că Tribunalul a săvârșit mai multe erori de drept atunci când a stabilit, la punctele 81-85 din hotărârea atacată, lipsa unei încălcări a principiului egalității de tratament. Mai întâi, Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că prețul ofertei Agriconsulting, singur, era suficient pentru a demonstra că această ofertă era anormal de mică. În continuare, el ar fi omis să ia în considerare faptul că, în raport cu parametrii economici de referință, oferta VLM părea de asemenea anormal de mică. În special, Tribunalul ar fi trebuit să considere că Agriconsulting și VLM erau, în realitate, în aceeași situație în ceea ce privește ofertele lor. Astfel, pe de o parte, aceste oferte se refereau la același contract și, pe de altă parte, fiabilitatea lor era contestată – în ceea ce o privește pe prima, de autoritatea contractantă, iar în ceea ce o privește pe cea de a doua, de Agriconsulting.
- 44 În plus, Tribunalul nu ar fi examinat și nu ar fi evaluat în mod adecvat elementele de probă propuse de recurentă în susținerea motivelor sale. Mai concret, atunci când a considerat, la punctul 84 din hotărârea atacată, că simularea prezentată de aceasta din urmă – menționată la punctul 39 din prezenta hotărâre – era lipsită de relevanță, Tribunalul ar fi ignorat un element care urmărea tocmai să demonstreze că oferta VLM era de asemenea anormal de mică și, prin urmare, în acest sens, era într-o situație comparabilă cu cea a recurenteii.
- 45 Comisia consideră că al treilea motiv este nefondat.

Aprecierea Curții

- 46 În vederea examinării celui de al treilea motiv, trebuie inversată ordinea diverselor sale aspecte.
- 47 În ceea ce privește, mai întâi, al treilea aspect al motivului menționat, referitor la o pretinsă încălcare a principiului egalității de tratament, trebuie amintit că acest principiu impune ca ofertanții să dispună de aceleași șanse în formularea ofertelor lor și implică, așadar, ca aceste oferte să fie supuse aceluiași condiții pentru toți ofertanții (Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Spinoso Costruzioni Generali și Melfi, C-162/16, nepublicată, EU:C:2016:870, punctul 23, precum și jurisprudența citată).

- 48 În speță, la punctele 82 și 83 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că oferta VLM, calculată pe baza formulei prevăzute în caietul de sarcini, era puțin mai mică decât plafonul bugetului prevăzut de caietul de sarcini menționat pentru executarea contractului și mai mare cu aproape un milion de euro decât cea a Agriconsulting. El a dedus de aici că VLM nu se afla în aceeași situație ca Agriconsulting și că, prin urmare, Comisia a putut, fără a încălca principiul egalității de tratament, să decidă verificarea caracterului anormal de scăzut al ofertei recurente fără a aplica același tratament ofertei VLM.
- 49 Este necesar să se arate că tratamentul diferențiat al ofertelor prezentate de Agriconsulting și de VLM este legat intrinsec de problema identificării ofertelor anormal de mici și a procedurii care le este rezervată. Aprecierea temeiniciei motivelor care figurează la punctele 82 și 83 din hotărârea atacată presupune, așadar, să se revină asupra obligațiilor care îi incumbă în materie autorității contractante.
- 50 În acest sens, articolul 139 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2342/2002 prevede că, dacă, pentru un anumit contract, ofertele par să aibă prețuri anormal de mici, înainte de a respinge ofertele în cauză numai din acest motiv, autoritatea contractantă solicită în scris detalii privind elementele constitutive ale ofertei pe care le consideră relevante și verifică aceste elemente constitutive, după audierea corespunzătoare a părților, ținând cont de explicațiile primite.
- 51 Astfel, această dispoziție stabilește obligația autorității contractante, în primul rând, de a identifica ofertele suspecte, în al doilea rând, de a permite ofertanților în cauză să demonstreze caracterul serios al acestora, solicitându-le precizările pe care le consideră oportune, în al treilea rând, de a aprecia relevanța explicațiilor furnizate de persoanele interesate și, în al patrulea rând, de a lua o decizie cu privire la admiterea sau la respingerea ofertelor menționate (a se vedea prin analogie Hotărârea din 27 noiembrie 2001, Lombardini și Mantovani, C-285/99 și C-286/99, EU:C:2001:640, punctul 55).
- 52 Or, obligațiile care decurg din dispoziția menționată – inclusiv, în speță, aceea de a verifica în detaliu caracterul serios al prețurilor propuse prin intermediul parametrilor economici de referință – îi revin autorității contractante numai dacă fiabilitatea unei oferte este, *a priori*, îndoielnică.
- 53 În speță, în măsura în care a identificat oferta recurente ca fiind, la prima vedere, anormal de mică și a considerat că oferta VLM nu era, *a priori*, anormală, comisia de evaluare putea să demareze fără să încalce principiul egalității de tratament între ofertanți procedura în contradictoriu prevăzută la articolul 139 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2342/2002 față de recurentă și să verifice în detaliu prețurile acesteia prin intermediul parametrilor economici de referință fără să aplice același tratament întreprinderii VLM. Prin urmare, Tribunalul a statuat în mod întemeiat, la punctele 82 și 83 din hotărârea atacată, că aceste două întreprinderi nu se aflau în aceeași situație în ceea ce privește ofertele lor.
- 54 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentul Agriconsulting potrivit căruia prețul unei oferte nu permite, singur, să se considere că această ofertă este anormal de mică.
- 55 În această privință, în lipsa unei definiții a noțiunii „ofertă anormal de mică” sau în lipsa de la articolul 139 alineatul (1) sau de la articolul 146 alineatul (4) din Regulamentul nr. 2342/2002 a unor norme care să permită identificarea unei asemenea oferte, revine autorității contractante atribuția de a stabili metoda utilizată pentru identificarea ofertelor anormal de mici (a se vedea prin analogie Hotărârea din 18 decembrie 2014, Data Medical Service, C-568/13, EU:C:2014:2466, punctul 49 și jurisprudența citată), cu condiția ca această metodă să fie obiectivă și nediscriminatorie (a se vedea prin analogie Hotărârea din 27 noiembrie 2001, Lombardini și Mantovani, C-285/99 și C-286/99, EU:C:2001:640, punctele 68 și 69).

- 56 În speță, după cum a arătat Tribunalul la punctele 81 și 82 din hotărârea atacată, comisia de evaluare a identificat caracterul anormal de scăzut al ofertei Agriconsulting prin compararea cuantumului acesteia cu bugetul total maxim prevăzut în caietul de sarcini, în cuantum de 2 500 000 de euro. Or, în timp ce oferta VLM era puțin mai mică decât acest buget, cea a Agriconsulting era inferioară acestuia cu aproape un milion de euro.
- 57 Contrar celor susținute de recurentă, în conformitate cu jurisprudența amintită la punctul 55 din prezenta hotărâre, nimic nu împiedică autoritatea contractantă să compare ofertele cu bugetul estimat din caietul de sarcini și să o identifice pe una dintre acestea ca fiind la prima vedere anormal de mică, din moment ce cuantumul acestei oferte este considerabil inferior celui al bugetului estimat menționat. În special, recurenta nu a demonstrat în ce fel o asemenea practică nu ar fi obiectivă sau ar fi discriminatorie.
- 58 În sfârșit, în ceea ce privește argumentele Agriconsulting potrivit cărora Tribunalul ar fi trebuit să statueze că VLM se afla, în realitate, în aceeași situație ca ea, este necesar să se evedențieze faptul că, pe de o parte, simpla împrejurare că recurenta contestă fiabilitatea ofertei VLM nu permite să se concluzioneze că situațiile sunt comparabile. Ținând seama de considerațiile expuse la punctele 52 și 53 din prezenta hotărâre, ar mai fi fost necesar ca Agriconsulting să dovedească motivele pentru care autoritatea contractantă ar fi trebuit să se îndoiască la prima vedere de fiabilitatea ofertei VLM.
- 59 Pe de altă parte, trebuie arătat că Tribunalul a considerat în mod întemeiat, la punctul 84 din hotărârea atacată, că simularea prezentată de recurentă era lipsită de relevanță în acest sens. Astfel, această simulare, care constă în verificarea în detaliu a prețurilor propuse în oferta VLM prin intermediul parametrilor economici de referință, nu este de natură să demonstreze motivele pentru care, anterior, autoritatea contractantă ar fi trebuit să pună la îndoială caracterul serios al acestei oferte, în pofida faptului că cuantumul său era foarte apropiat de bugetul estimat din caietul de sarcini.
- 60 Prin urmare, al treilea aspect al celui de al treilea motiv este nefondat.
- 61 În ceea ce privește, în continuare, al doilea aspect al acestui motiv, referitor la o pretinsă încălcare a principiului contradictorialității, trebuie amintit că, după ce a enumerat, la punctul 71 din hotărârea atacată, obligațiile care decurg din articolul 139 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2342/2002, ai căror termeni au fost amintiți la punctul 50 din prezenta hotărâre, Tribunalul a considerat, la punctele 72-76 din hotărârea atacată, că procedura în contradictoriu prevăzută de această dispoziție fusese respectată în speță și că recurenta avusese posibilitatea să justifice costurile și tarifele sale care fuseseră considerate excesiv de mici.
- 62 Agriconsulting susține însă în esență că autoritatea contractantă nu îndeplinește obligațiile care decurg din articolul 139 alineatul (1) menționat decât dacă, dincolo de respectarea formală a etapelor procedurii în contradictoriu prevăzute de această dispoziție, ofertantul în discuție a fost efectiv în măsură să își justifice costurile și tarifele. În speță, acest lucru ar presupune ca recurentei să i se permită să furnizeze informații suplimentare față de cele din scrisoarea sa de răspuns din 29 noiembrie 2012, întrucât modul de redactare a scrisorii Comisiei din 22 noiembrie 2012 nu i-ar fi permis să aprecieze în mod corect informațiile solicitate de această instituție.
- 63 În acest sens, este suficient să se arate că argumentul respectiv se întemeiază pe o premisă factuală înlăturată de Tribunal. Astfel, la punctul 77 din hotărârea atacată, acesta a apreciat conținutul scrisorii Comisiei din 22 noiembrie 2012 în sensul că instituția respectivă îi adresase recurentei întrebări nu numai cu privire la metoda de calcul al prețurilor cuprinse în oferta sa, ci și cu privire la ansamblul elementelor care contribuiau la formarea acestor prețuri.
- 64 Or, întrucât, în lipsa unei denaturări, Curtea nu poate, în cadrul unui recurs, să reexamineze faptele astfel cum au fost acestea apreciate de Tribunal, al doilea aspect al celui de al treilea motiv este inadmisibil.

- 65 În ceea ce privește, în sfârșit, primul aspect al acestui motiv, referitor la o pretinsă denaturare și deformare de către Tribunal a cererii introductive a Agriconsulting, se pare că recurenta susținuse, la punctul 68 din cererea sa introductivă, că unitatea de cost de referință utilizată pentru calculul costului experților era subiectivă și nu lua în considerare faptul că ea putuse negocia cu experții tarife mai mici și nici capacitățile sale organizatorice și comerciale.
- 66 În această privință, Tribunalul a arătat, la punctele 66 și 67 din hotărârea atacată, că afirmațiile recurenteii potrivit cărora aceasta putuse negocia cu experții tarife mai mici decât cele avute în vedere în parametrii economici de referință nu erau susținute.
- 67 Pe de altă parte, la punctul 68 din acea hotărâre, Tribunalul a considerat că Agriconsulting nu își susținuse, cu informații cifrice, argumentul potrivit căruia unitatea de cost utilizată pentru calculul costului experților era un parametru subiectiv. În plus, el a arătat că faptul că Agriconsulting invocă unele negocieri de tarife cu experții din aceeași categorie ca experții din cadrul obligațiilor principale tinde să confirme faptul că aceste costuri erau mai mici decât cele standard, fără să fie furnizate totuși justificări precise.
- 68 Astfel, trebuie să se constate că Tribunalul nu a ignorat argumentul recurenteii și a răspuns la acesta corespunzător cerințelor legale. În această privință, el se putea limita să constate că Agriconsulting nu justificase temeinicia susținerilor sale cu privire la caracterul inadecvat al parametrilor economici de referință și la tarifele mai mici pe care ar fi reușit să le negocieze. Recurenta nu susține de altfel că Tribunalul ar fi săvârșit o eroare de drept atunci când i-a atribuit sarcina unei asemenea probe. Prin urmare, aceasta nu poate susține în mod întemeiat că Tribunalul ar fi deformat sau ar fi denaturat cererea sa introductivă.
- 69 În ceea ce privește afirmația Agriconsulting potrivit căreia Tribunalul a ignorat simularea pe care o prezentase aceasta pentru a demonstra caracterul arbitrar și nefiabil al parametrilor economici de referință, este suficient să se amintească faptul că recursul se limitează la chestiuni de drept. Prin urmare, Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze faptele pertinente, precum și să aprecieze valoarea care trebuie atribuită elementelor de probă care i-au fost prezentate, cu excepția cazului denaturării faptelor sau a elementelor de probă menționate (Ordonanța din 11 noiembrie 2003, Martinez/Parlamentul, C-488/01 P, EU:C:2003:608, punctul 53 și jurisprudența citată).
- 70 Or, recurenta nu a prezentat elemente de natură să demonstreze o asemenea denaturare. De altfel, trebuie să se constate că Tribunalul nu a făcut abstracție de simularea în litigiu, întrucât ea a fost menționată în hotărârea atacată în mai multe rânduri, printre care și la punctul 84 din aceasta. Împrejurarea că Tribunalul nu a amintit-o la punctele 63-69 din această hotărâre înseamnă, nici mai mult nici mai puțin, că nu a considerat-o probantă în acest context, o asemenea apreciere ținând, în absența unei denaturări, exclusiv de competența sa.
- 71 În sfârșit, în ceea ce privește argumentul Agriconsulting expus la punctul 40 din prezenta hotărâre, trebuie arătat că, în măsura în care la punctele 72-76 din hotărârea atacată Tribunalul a constatat că recurenta avusese posibilitatea să își justifice costurile și tarifele, acesta îi putea reproșa în mod întemeiat că nu și-a susținut afirmațiile. În plus, presupunând că recurenta intenționează prin argumentul respectiv să repună în discuție această constatare a Tribunalului, argumentul menționat este inadmisibil pentru motivele prezentate la punctul 64 din prezenta hotărâre.
- 72 Prin urmare, primul aspect al celui de al treilea motiv este în parte inadmisibil și în parte nefondat.
- 73 În consecință, al treilea motiv al recurenteii trebuie să fie respins în întregime.
- 74 În conformitate cu articolul 139 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2342/2002, caracterul anormal de scăzut al ofertei Agriconsulting este un motiv suficient pentru a justifica în drept respingerea acesteia. Or, din ansamblul considerațiilor care precedă reiese că recurenta nu a fost în măsură să demonstreze

că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că nu exista în speță o încălcare suficient de gravă a dreptului Uniunii în ceea ce privește aprecierea de către Comisie a caracterului anormal de scăzut al ofertei sale.

- 75 În consecință, nu este necesar să se aprecieze dacă celălalt motiv de respingere a ofertei Agriconsulting, și anume nota care i-a fost atribuită în ceea ce privește criteriul de atribuire nr. 3, este sau nu este fondat.
- 76 În plus, la punctul 105 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat, pentru motive similare celor evocate la punctul precedent din prezenta hotărâre, că nu poate fi stabilită existența unei legături de cauzalitate între o eventuală neregulă săvârșită prin aprecierea ofertei sub aspectul criteriului de atribuire nr. 3 și câștigul nerealizat corespunzător pierderii contractului, invocat de recurentă. Or, deși aceasta menționează într-adevăr, la punctul 65 din recurs, argumentele Tribunalului privind legătura de cauzalitate, ea nu pare să urmărească să le conteste și, în orice caz, nu invocă niciun motiv în acest sens.
- 77 Având în vedere caracterul cumulativ al condițiilor de care depinde angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii, astfel cum a fost aceasta avută în vedere la articolul 340 al doilea paragraf TFUE, considerațiile prezentate la punctele 74-76 din prezenta hotărâre sunt suficiente pentru a respinge recursul Agriconsulting, fără a fi necesară pronunțarea asupra celui de al patrulea motiv, referitor la examinarea de către Tribunal a câștigului nerealizat din cauza respingerii ofertei sale (a se vedea prin analogie Hotărârea din 19 aprilie 2007, Holcim (Deutschland)/Comisia, C-282/05 P, EU:C:2007:226, punctul 57, și Hotărârea din 14 octombrie 2014, Giordano/Comisia, C-611/12 P, EU:C:2014:2282, punctul 54).

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 78 Potrivit articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.
- 79 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din acest regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din regulamentul menționat, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Agriconsulting la plata cheltuielilor de judecată, iar Agriconsulting a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Agriconsulting Europe SA la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături